

EGLUTĒ

BIRŽELIS* 2002 * JUNE

VOL 53/NR. 6

EGILUTĖ

GEGUŽĖ / MAY / 2002 VOL 53 / NR. 5

PRIE EGLUTĖS SUSIRINKO:

Mūsų tėtė,....1

Pasakų senelės pasakos

Erelis,....2

Skaitymas....5

Lopšinė....8

Mikė palmės viršūnėje....9

Pasek, Mamyt....11

Juokų maišelis

Juokai...32

Galvosūkiai...33

Senolio padavimai,
legendos, istorijos

Joninės....12

Paparčio žiedas....15

Šv. Jono bažnyčios
požemiai....16

Rausva bažnyčia....17

Vaikų kūryba

Keliaujanti varlytė....18

Aš turėjau stebuklingą
kankorėžį....20

Stebuklinga lazdelė....21

Stebuklingas švilpukas....23

Žiniukas su pasaulio įdomybėm

Ar žinai?...24

Kada Antarktidoje augo miškai?...27

Kiek spyglių turi ežiukas?...27

Kas nupiešė žirafą?...28

Afrikos strutis....28

Paslaptingi laiškai...30

EGILUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išeina 10 numerių per metus; prenumerata - 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus - 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo taryba

REDAKTORĖ: Aušra Spitrienė

ADMINISTRACIJA, MAKETAVIMAS, SPAUSDINIMAS: Ričardo spaustuvė. tel.: 708-430-1911

EGILUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00 single copy \$1.50, to Lithuania and other countries. \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465. Second class postage paid at Lackport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: Eglute Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL 60465.

**Mieli vaikai, atėjo birželis – saulėtas, linksmas,
pražydęs įvairiausiais žiedais. Biržely švenčiame tėvo
dieną, tad apkabinkite ir pasveikinkite savo tėvelius,
bei padėkokite jiems už meilę, rūpestį ir visą pasaulį,
kurį jie jums padovanojo.**

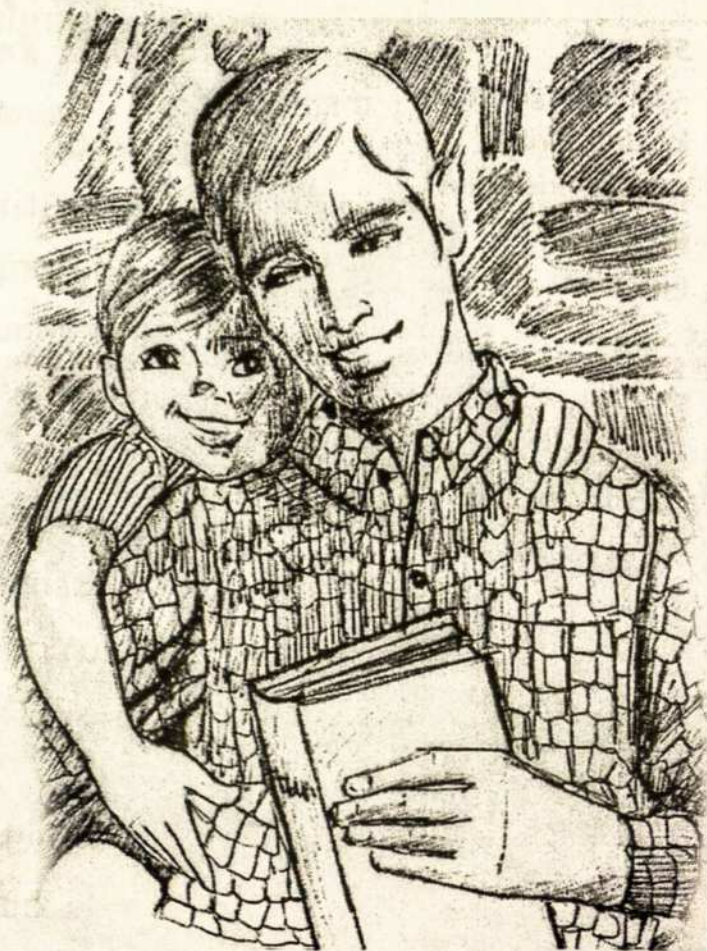
MŪSŲ tėtė

D. Lipčiūtė

Tėtė skaito, tėtė rašo,
tėtė tvoreles nutašo;
tėtė vikriai pjauna žolę,
tėtė švilpia ir dainuoja.

Tėtė nuperka knygelį –
gera man ant tėtės kelių.
Jau skaityt išmokė tėtė
ir lietuviškai kalbėti.

Tėtė pirmas kelia rytą, -
jo darbai nesuskaityti,
ir už jo stiprių pečių
mums gyvent tikrai smagu.

Matai, kad pasakose būna daug visokių gražių senoviškų ir nevisai suprantamų žodžių. Bet nenusimink - Genelė tau paaiškins.

Iš avelių debesų
Vėjo siūlu vilnoniu,
Mezga pasaką senelė,
Deda pasakų skrynelėn.
Atsisėsk ir paskaityk
Pasakų šalin sugrįžk.

ERELIS

Skiauterė

- Tai tokia gaidžių kepurė, kuria gaidžiai prieš kitus paukščius puikuoja.

Nepaisė

- dėmesio nekreipė.

Vožė plėšikui

- Stipriai trenkė, nes kaip kitaip plėšikus sutramdysi.

Ne iš kelmo spirtas

- gudrus arba labai sumanus.

Gaidys užskrido ant tvoros, išskleidė sparnus ir sušuko:

- Kakariekū!

Išpūsta krūtinė, puošni uodega ir stati skiauterė. Reikia pripažinti, kad jis labai gražus. Pamatė gaidį šeimnininkė ir pagyrė:

- Tai - nepaprastas gaidys, tiesiog erelis.

Kai gaidys Petriukas tai išgirdo, dar labiau pasipūtė.

- Juk neliksiu su kiemo paukščiais, - nutarė jis. – Prisijungsiu prie erelių.

Ir ėmė ruoštis į kelionę. Vištos verkė ir stengėsi jį sulaikyti:

- Petriuk, kodėl mus palieki? Ką gi tu veiksi su ereliais? Juk tave kaip mat užpuls koks sakalas ar vanagas.

Bet gaidys jų nepaisė:

- Man, ereliui, nerūpi jokie sakalai nei vanagai. Kodėl gi turėčiau jų bijoti? Giminaičiai nesipeša.

Prie jo priėjo vištytė Marguolė ir pasakė:

- Nueik prie balos ir pažvelk į save. Koks tu jiems giminaitis? Gaidys lieka gaidžiu.

Ir šiaip, ir taip jį įkalbinėjo, bet Petriukas laikėsi savo:

- Šeimininkė pasakė, kad esu erelis, tai ir esu erelis. Nes ji tiek daug žino. Ir tikrai daugiau nei jūs, vištos.

Vištos suprato, kad Petriuko neįtikins. Taigi jie jau pradėjo atsisveikinti, kai staiga kur buvęs, kur nebuvęs atskrido Vanagas. Atskrido į kiemelį, kaip akmuo šovė žemyn, griebė Marguolę ir jau norėjo pakilti su ja iki debesų. Petriukas, matydamas, kaip išsigando jo vištelės, prišoko prie Vanago ir ėmė jį kapoti snapu, kur tik pasiekė. Apstulbintas tokios drąsos, Vanagas paleido vištytę ir puolė gaidį. Bet Petriukas nesileido įbauginamas ir nuo priešo nebėgo.

Truputį pasitraukęs, jis išibėgėjo ir vožė plėšikui sparnais. Vanagas suprato, kad ant žemės Petriuko neįveiks. Jis pakilo aukštyn, išleido nagus ir puolė Petriuką iš viršaus. Bet Petriukas – ne iš kelmo

spirtas: persivertė, neteko pusės uodegos, bet Vanagą nusimetė ir net įkirto jam snapu. O Vanagas puolė antrąkart.

Kieme kilo toks klegesys, kad ir mirusį būtų pažadinęs. Atbėgo šeimininkė ir tvojo plėšikui šluota. Vanagas pakilo ir bemat nuskrido.

Užtat gaidys Petriukas nejudėdamas gulėjo ant žemės. Šeimininkė suplojo rankomis ir nubėgo prie jo. Gaidelis pramerkė akis, vėl užsimerkė, pakėlė galvą nuo žemės, pabandė atsistoti, bet neužteko jėgų.

Šeimininkė Petriuką pakėlė ir nunešė namo. Dvi dienas juo rūpinosi, ir trečią dieną gaidelis atsigavo. Išėjo į kiemą, o pribėgusios vištelės ėmė visaip jį girti. Priėjo ir Marguolė:

- Matau, kad šeimininkė buvo teisi. Iš tiesų esi erelis. Išgelbėjai mane nuo mirties.

Petriukas susigėdo:

- Koks aš erelis? Esu tik gaidys.

Tačiau vištytėms erelis visai nereikalingas. Užtat geras gaidys – lobis bet kurioje vištidėje.

SKAITYMAS

Kiaulytė, radusi ant žemės gabalėlį laikraščio, ėmė jį baksnoti knysle. Baksnojo, baksnojo, kol pavargo ir prigulė pailsėti, knyslę nuleidusi ant laikraščio.

Prie jos priėjo Karvė:

- Klausyk, Kiaulyte, ką čia darai?
- Nejaugi nematai? Skaitau laikraštį.
- Tu išmokai skaityti? – nusistebėjo Karvė.
- Žinoma!
- Paskaityk man ką nors, - paprašė Karvė.

- Paskaityčiau, bet čia labai sudėtingai parašyta. Pati vos suprantu, o tu tai jau tikrai nesuprastum, - rimtai atsakė Kiaulytė ir apsivertė ant kito šono.

Prie Kiaulytės priėjo Avinas:

- Kiaulyte, Kiaulyte, ar tiesa, kad tu moki skaityti?
- Žinoma!

- Išmokyk ir mane. Labai norėčiau būti išsimokslinęs, - paprašė Avinas.

Baksnoti

- labai arti nosį prikišti.

Knyslė

- tai nosis, kuria kiaulė bulves knisti mėgina.

Būti išsimokslinus

- labai gerai mokykloje mokytis.

Tamsuolis

- tai ne tas,
kurio plaukai
juodi, o tas kuris
nieko neišmano.

Sužiaumojo

- smagiai
žandus
kraipydamas
greitai suvalgė.

Suriaumojo

- garsiai ir labai
baisiai sušuko.

Gromulavo

- iš lėto kramtė.

- Dar to betrūko! Avinas liks avinu, kad ir kiek besimokytų skaityti, - smerkiamai sukriuksėjo Kiaulytė ir nusuko knyslę.

Prie Kiaulytės priėjo Ožys:

- Kiaulyte, prašau man pasakyti, kas tame laikraštyje parašyta.

- Tokio tamsuolio neverta mokytį. Karvė negali suprasti, o tu čia apskritai nesipainiok. Būtų gaila laiko mokytį tave skaityti, - vaipėsi Kiaulytė.

Taigi apie Kiaulytę ėmė sklisti kalbos, jog yra labai išsimokslinusi, kad žino

ties, kiek niekas kitas negalėtų suprasti.

Kiaulytė tuo labai didžiavosi ir be laikraščio po knysle neužmigdavo.

Ji nuolat prisiėsdavo apynių ir vėl priguldavo ant laikraščio. Su ja buvo tiesiog neįmanoma susišnekėti.

Niekas ir nebūtų pasikeitę, jeigu Ožys nebūtų panorėjęs sužinoti, kas yra skaitymas.

Vis sukinėdavosi aplink Kiaulytę, kol galiausiai jam pavyko. Kai kartą ji nuėjo prie lovio, Ožys griebė laikraštį ir jį visą sužiaumojo.

Kiaulytė grįžo, o laikraščio nebebuvo, tik Ožys kažką energingai gromuliavo. Kiaulytė sukvyksėjo:

- Ožy, tu vagie nelemtas, suėdei mano laikraštį!

Kiomas išsigando. Šiaip ar taip, tai buvo vienintelis viso kiemo laikraštis, o dabar jie jo neteko. Visi ėmė Ožį smerkti, bet jis išsisukinėjo ir teisinosi:

- Jeigu aš būčiau žinojęs, kad skaityti taip neskanu, nebūčiau į jį net pažvelgęs.

Bet Kiaulytė tik visą laiką kvykė:

- Plėšikai! Vagys! Laikraštis buvo ne tavo, turėjai prie jo net neprisiliesti!

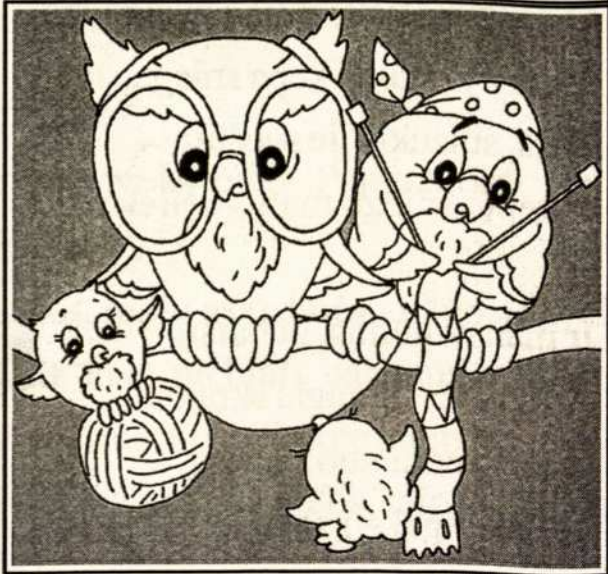
Šuo, matydamas, kaip Kiaulytė kankinasi, paguodė:

- Nepyk, aš tau atnešiu kitą laikraštį. Šeimininkas turi jų gausybę.

- Dar to betrūko, -

purkštelėjo Kiaulytė, - imsiu aš dabar iš naujo mokytis skaityti? Tai jau ne, man gana. Vieną skaitymą jau mokėjau.

Taigi Kiaulytė vėl ėmė knysle knisti žemę. Bet kieme visi ją gerbė, juk kadaise ji buvo ne paprasta Kiaulytė, bet išsimokslinusi Kiaulytė, ir jeigu Ožys nebūtų suėdęs jos laikraščio, dar ir šiandien ji būtų mokslininkė.

Šie išdykę pelėdžiukai
Klausos pasakų sutūpę.

Atsisėsk ir pažiūrėk
Kuo jie skiriasi atspėk!

Surask penkis skirtumus

Lopšinė

JONAS LINIAUSKAS

Miegos mamutai danguje,
Ant debesų straublius padėję,
Miegos ir tėtė, ir mama,
Gražesnė už gražiausią fėją.

Tik man neleis miegot sapnai
Ir kvies kartu su jais keliauti,
O antklodės baltais snapais
Pagaus mane ir neš į aukštį.

Ten kalasi lietaus žolė,
O ant žolės plaštakės tupi.
Jos kaip vaivorykštė tuoj lėks
Būriais iš ežero į upę.

O dar aukščiau, arčiau žvaigždžių,
Maži nykštukai kepa sniegą.
Deja, sulaukia jie svečių,
Ir kepto sniego mums nelieka.

Ir man neliūdna, nebaisu –
Aplink visi draugai skrajoja.
O jei krentu nuo debesų,
Tai tik atgal – į savo lovą.

Mikė palmės viršūnėje

Vytautas Račickas

Mikė pavėlavo į pamoką. Įėjo į klasę, kai visi mokiniai jau buvo gerokai sušilę nuo darbo.

- Kodėl pavėlavai? – klausia mokytoja.

Mikė tyli. Nežino, ką atsakyti.

- Jis pramiegojo, - už savo suolo draugą atsako Juozapėlis.

- Tai gal tu, Mikuti, žadintuvo neturi? – vėl klausia mokytoja.

- Neturiu, - prisipažįsta Mikė.

- Ai, kaip negerai. Tuomet tave turėtų pažadinti tėtis arba mama.

- Mane žadino, bet aš tuo metu sapnavau.

- Ir ką gi tu sapnavai?

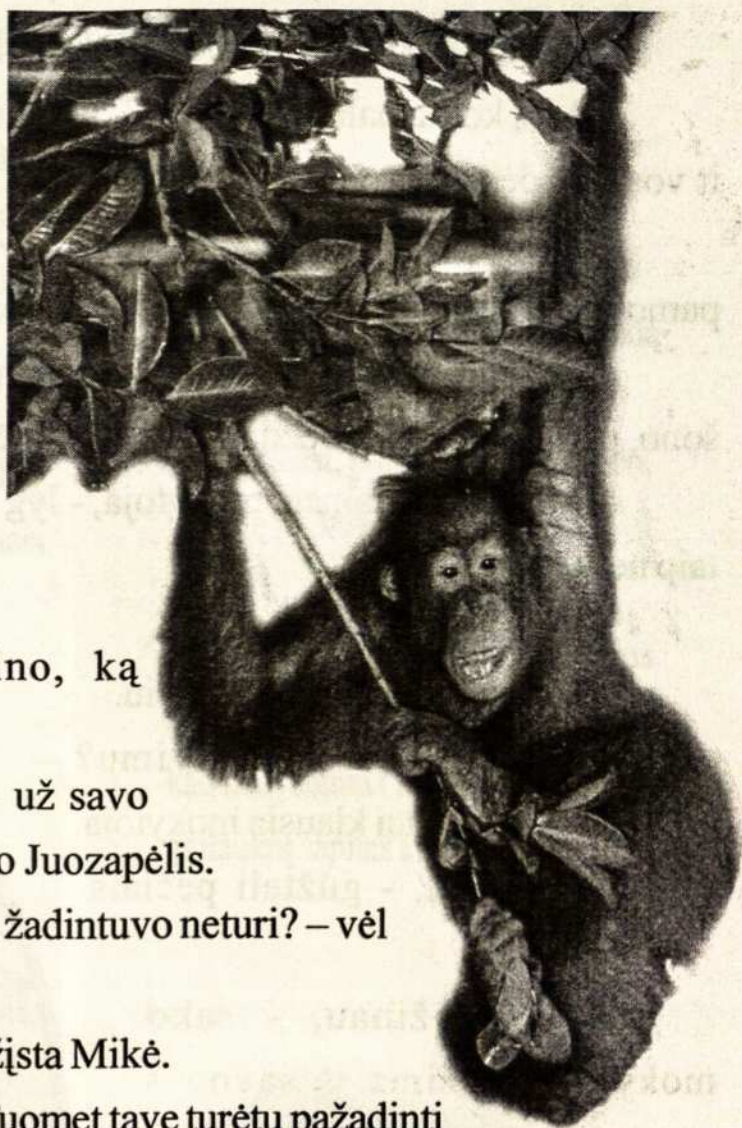
- Afriką.

- Oi, kaip įdomu! – nudžiunga mokytoja. – Papasakok!

Vaikai staiga suūžia lyg bitės avily.

- Tai va, - sako Mikė. – Rodos, tupiu aš palmės viršūnėje... O aplink beždžionės straksi. Tempia man glėbiais bananus, kokoso riešutus ir kitokius šiltų kraštų skanėstus. O gretimoje palmėje...

- O gretimoje palmėje tavo draugas Juozapėlis, taip? – bando pajuokauti mokytoja.

- O, ne! Gretimoje palmėje jūs, tamsta mokytoja, supatės...

- Ach, kokia palaima! – apsidžiaugusi mokytoja suploja delnais ir vos iš kėdės neiškrenta.

- Tai va, - toliau pasakoja Mikė. – Aš pamaniau, kad šiandien pamokų nebus ir apsiverčiau ant kito šono.

- Negražu, - sako mokytoja, - labai negražu! Apsiversti ant kito šono, palikus mane su beždžionėmis palmės viršūnėje!

- Atsiprašau, tamsta mokytoja, - lyg susigėsta Mikė. – Daugiau taip nedarysiu...

- Nevėluosi?

- Palmės viršūnėje nepaliksiu.

- O kaip bus su vėlavimu? –

visiškai rimtai klausia mokytoja.

- Nežinau, - gūžteli pečiais Mikė.

- O aš žinau, - sako mokytoja ir išima iš savo rankinės mažytį žadintuvą.

- Imk, Mikuti!
Pasikišk jį po pagalve ir tikrai niekada nevėluosi. O aš kurį laiką ir be žadintuvo pagyvensiu.

Kitą dieną
Mikė į
mokyklą
atėjo laiku.
Pavėlavo
mokytoja.

PASEK, MAMYT

LAIMUTIS B. ŠVALKUS

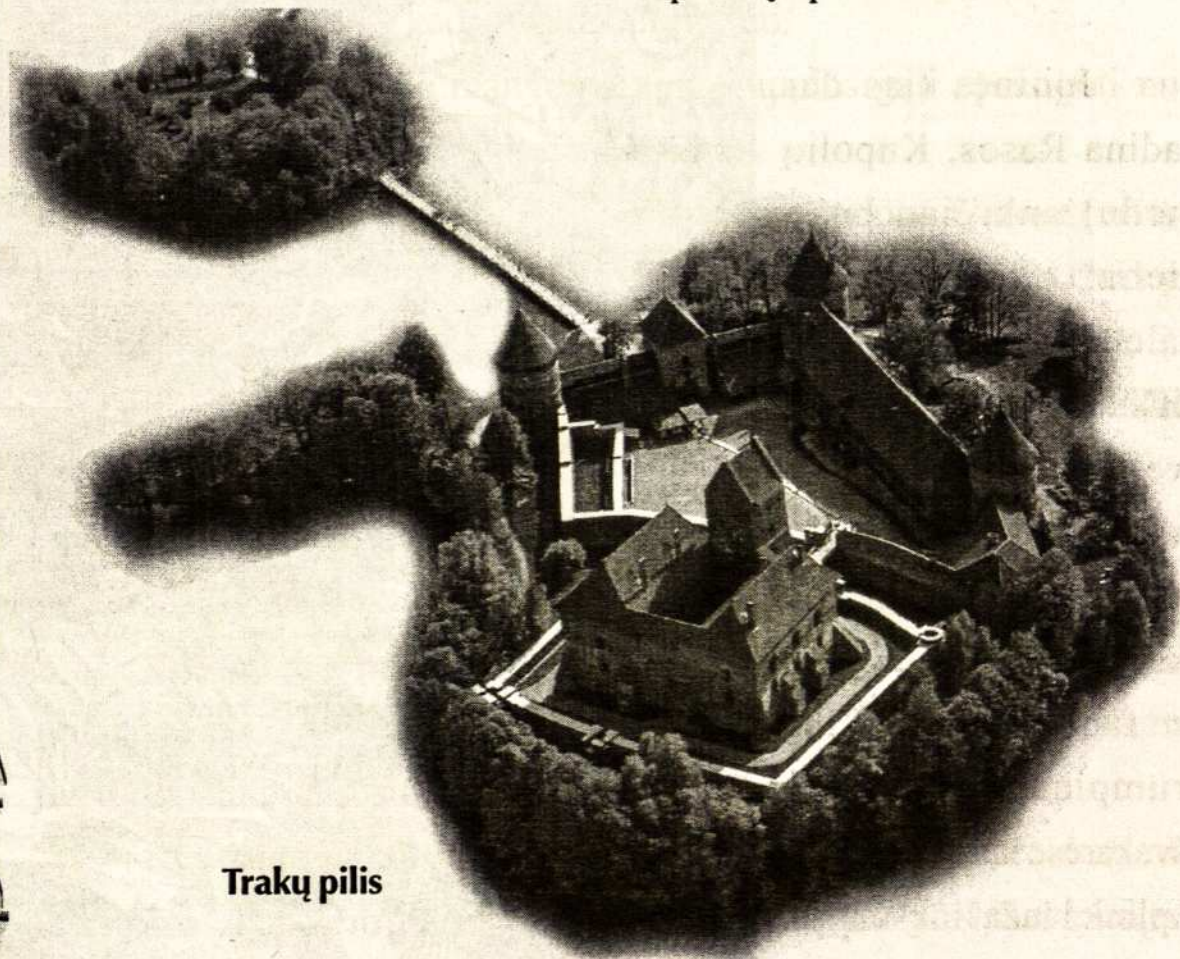
Pasek, mamyt, pasek man pasaką
Apie vargus našlaitės taip gražios.
Arba kaip gervė traukė vilkui ašaką,
tikrai tikėdama, kad išsižios.

Pasek, mamyt, man pasaką taip ilgą
apie tuos brolius, lakstančius varnais.
Arba kaip ažuolu pavarė smilga,
kai karalaitis jojo su tarnais.

Arba pasek man gražią taip legendą
apie Pilėnus, Vilnių ir Trakus.

Kaip priešai, įvilioti liūnan, skendo,
pametę pelkėse slaptus takus.

Pasek, mamyt, apie didvyrių žygius
ir jų dainas begrižtant iš kovos,
kad man šianakt lovutėje užmigęs
atplauktų sapnas krašto Lietuvos.

Trakų pilis

Kiek legendų, padavimų
Mūs senoliai vis dar žino.
Buvo tai labai senai,
Kai gyveno milžinai,
Laumės gelsvą kasą pynė
Iš tautosakos lobyno.

JONINĖS

Užrašė JULIJA RADVILAITĖ

Joninės (jas dar vadina Rasos, Kupolių vardu) anksčiau buvo viena didžiausių kalendorinių švenčių. XIX a. pabaigoje ją imta švęsti birželio 24 d., t. y. sutapatinta su švento Jono diena. Saulė pasiekia aukščiausią tašką ir tada naktis būna trumpiausia. Joninių išvakarėse kuriami laužai. Aplink laužą linksmynasi jaunimas, šoka, dainuoja,

ŠV. JONAS KRIKŠTYTOJAS

šokinėja per ugnį.

Šventės išvakarėse iš ganyklų anksčiau pargindavo gyvulius ir uždarydavo tvartuose. Nuo tvorų nuimdavo puodus. Karves išgindavo tik nukritus Joninių rasai, nes tikėdavo, kad ji gali atimti karvių pieną.

Kai kurios moterys Joninių išvakarėse eidavo rinkti žolių, nes tikėjo, kad tada žolynai geriausiai tinka vaistams, teikia žmogui laimę ir sveikatą. Žolynų rinkimas vadinamas kupoliavimu, o surinktos puokštės – kupolėmis. Puokštę iškeldavo

prie vartų, pro kuriuos veždavo kluonan javus. Tikėdavo, jog žoles reikia sudeginti lauže, kad javai nebūtų žolėti.

Senovės žmonės manydavo, jog kupolės gali apsaugoti nuo gaisro, todėl jomis puošdavo namus.

Jaunimas ir vyresnieji susirinkdavo gražiose vietose: ar ant kalvelių, ar paupiuose, atsinešdavo maisto ir visi vaišindavosi. Užsidegę laužą, šokdavo ir dainuodavo.

Tikėjo, jog Joninių ugnis turi stebuklingos galios, kad ji suteikia jėgų, gydo, apvalo dvasią.

Per laužo dūmus pervarydavo galvijus, kad apsaugotų juos nuo nelaimių. Žmonės, norėdami pasisemti sveikatos, šokinėdavo per laužą.

Prasmingas paprotys būdavo plukdyti vainikėlius, kartais su pritaisyta žvake. Jei bernelio ir mergelės vainikėliai susitikdavo, tikėta, jog tais metais jie susituoksia.

Svarbiausias šventės momentas būdavo paparčio žiedo ieškojimas. Paparčio žiedas pražysta vidurnaktį; jis žydi labai trumpai. Pasirodo kartą gyvenime ir tik labai geriems žmonėms. Suradęs žiedą

**Senolis girdėjo - jūs
irgi paklausykit ir
kitiems pasakykit ko
liaudies išmintis moko.**

MĮSLĖS

*Nei ausų, nei akių,
o aklys vedžioja.*
(lazda)

*Raitas joja, už ausų
kojas pasidėjęs.*
(akiniai)

*Vartai stovi,
Užvartų – balti šunys,
Už šunų sėdi sargas,
Kas įpuls, tas pražus.*
(burna)

*Kas pasauly
greičiausias?*
(mintis)

Kas už genį margesnis?
(pasaulis)

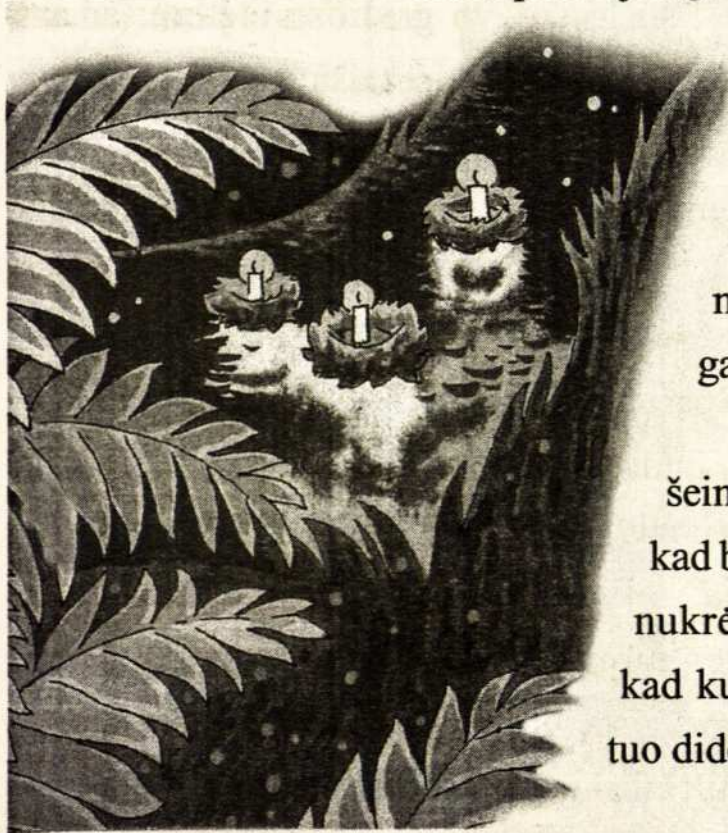
žmogus tampa visagalis, turtingas, suprantą gyvulių kalbą... Paparčio žiedas – tai išminties, meilės, laimės įsikūnijimas, todėl jis sunkiai pasiekiamas.

Senovės lietuviai manydavo, kad yra daug būdų suieškoti tą žiedą. Sakykim, reikia nueiti į mišką, kad nesigirdėtų šuns lojimo, pasitiesti baltą drobulę, apibrėžti aplink šermukšnio lazda ratą, užsidegti žvakę ir pavožti po puodu. Tada atsiklaupus rato viduryje laukti, bet nesidairyti ir nieko nebijoti. Stebuklingo žiedo reikia ieškoti ne būriu, tik po vieną.

Joninių ryto rasa – tai sveikata ir grožis. Ligoniai, norėdami pasveikti, braidydavo po rasą. Nusiprausęs ar išsivoliojęs rasoje, būsi “kaip iš pieno plaukės”. Per Jonines magiškos galios turi ir vanduo. Šventės išvakarėse ar ankstų rytą, prieš saulės patekėjimą, žmonės eidavo į upes maudytis.

Tai turėjo gražinti jaunystę, suteikti išminties. Jaunimas tą naktį nemiegodavo iki pat aušros. Mat kas šventės naktį neužmigs, igys gydomosios galios.

Prašvitus Joninių rytui šeimininkai eidavo apžiūrėti javų, kad būtų didesnis derlius, nuo javų nukrėsdavo rasą. Žmonės manė, kad kuo didesnė Joninių ryto rasa, tuo didesnis bus derlius.

Paparčio žiedas

Martynas Vainilaitis

Mėnulio tik šukė. Blausu.

Tokia jau raganų valia.

Šią naktį po krūmu sausu

Pražysta papartis šile.

Paparčio galvelė puri

Žėruoja pro medžių gumbus.

Jei laimės, esą, neturi –

Nuskinsi tą žiedą – ir bus.

Žinosi, po kokių kupstu

Didžiulė skrynja pinigų.

Tačiau papartyne apstu

Naguotų raguotų baugų.

Raguoti – vora už voros –

Baugina tave kelyje.

Ir žiedo ugnelės žydros

Pasiekti neleidžia, deja.

Nuraško papartį sena

Raganė – kuprota, baisi.

Ir viskas. Išaušta diena.

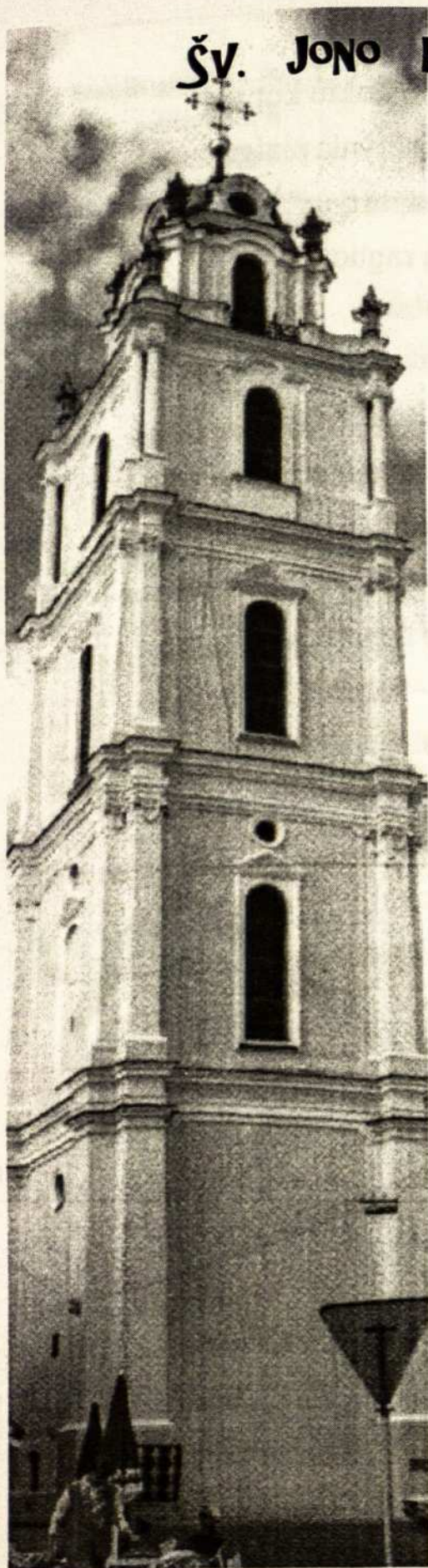
Ir švenčiame Joną visi.

Visokių būna raganų:
piktų, linksmų ir spalvotų.
Todėl nuspalvink raganos rūbus. Jei gražiai
nuspalvinsi, pamatysi, kad čia visai ne ragana.

Šv. Jono bažnyčios požemiai

Šv. Jono bažnyčios varpinė
Vilniuje

Yra žinoma, kad po šv. Jono bažnyčia yra tikras labirintas rūsių ir koridorių, einančių į visas puses. Kai kurie siekia net gretimų namų kitoj pusėj, šv. Jono ir Pilies gatvėse. Legendos pasakoja, kad ir neatrastų lobių ten esama ir apie svetimšalį, kuris paslapčia įsibrovė į požemius ir pasigrobęs nežinia kur išsivežė visą lagaminą brangenybių.

1886 m. 1-os gimnazijos kieme (dabar universiteto kiemas) įgriuvo žemė netoli bažnyčios, ir atsivėrė didelė skylė į požemį.

Bematant keli gimnazijos mokiniai padarė “mokslinę ekskursiją” į tą urvą. Pasiėmė žvakių, virvėmis nusileido į urvą, bet neilgai ten buvo, nes beregint buvo sargo ir mokytojų pastebėti, iš urvo ištraukti ir dar nubausti. Tą pačią dieną skylė užmūryta.

“Ekskursijos” dalyviai pasakojo, kad atsidūrę mūrytam apie 2 metrų aukščio ir pločio koridoriuj. Koridorius einąs pagal bažnyčios sieną, o jo gale esančios durys, 2 ar 3 štangom uždėtos ir užrakintos didelėm spynom. Kaip durys, taip ir štangos ir spynos, kiek galima spręsti iš rūdžių ir pelėsių, nebuvusios atidarinėjamos kelis šimtus metų. Niekas anuo metu to požemio nežinojęs.

Rausva bažnyčia

Martynas Vainilaitis

Neramūs debesys, lyg tyčia,
Nutolsta vėjo sūkuriais.

Ir ant kalvos rausva bažnyčia
Suspindi bokštais keturiais.

Uodų sparnus čiurliai nukarpo.
Padangė mėlyna, gili.
Žiūriu į bokštus – laukiu varpo.
Ir jis nuaidi. Ak toli...

Toli banguoja vario dūžiai,
Dievulį žemėn šaukdami.

Nutyla paukščiai raibagūžiai,
Suklūsta liepa jų šlami.

Pabała vieškelis už sodo.

Ir su gerų žmonių minia
Einu bažnyčion, ir atrodo,
Pats Dievas kviečia ten mane.

Šv. Onos bažnyčios stogai Vilniuje.

Keliaujanti varlytė

Iš mūsų kūrybos

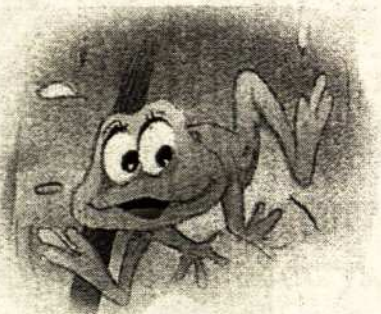
Pliūkšt, žalia varlytė
šoka tarp lelijų vandeny,
Bet netyčia ji paslydo
ir įdribo ji.

Pasišoko ir išlipo, nusipurtė
ir išdribo.
Pamiegojo, pailsėjo
vėl jai šokiai prasidėjo.

Pasišokusi aukštai, apsisuko ji gražiai
nusileisti nepavyko, nes
lėktuvą ji sutiko.
O lėktuve jai blogai
sėdi keturi gandrai.

Ir pradėjo bėgt varlytė,
bet užkliuvo jai kojytė,
užsigavo ji galvytė,
o tai buvo jai blogai.

Atsimerkusi jinai
išsigando ji kraupiai,
nes pamatė, kad gandrai
šypsos jai labai smagiai.

*Simona Vareikaitė 8 kl.
Maironio lituan. mokykla
New York*

NA, VARLYTĖS!

EI, VARLYTĖS, NEBIJOKIT!
TUOJ PAS MANE ATŠOKUOKIT.
O JEI NE – PADĖS VAIKAI,
DEŠIMT JŪSŲ RAS ČIONAI!

AŠ TURĖJAU STEBUKLINGĄ KANKORĘŽĮ

Vieną trečiadienį, po mokyklos, aš ėjau namo. Pakeliui sustojau prie didelės pušies, kur visada rasdavau gražių kankorėžių. O šiandien radau spalvotų mažų kankorėžių. Parsinešiau namo. Prie namų kankorėžis prakalbėjo: “Tu visada surenki senos pušies kankorėžius ir juos saugai, tai senoji pušis norėjo tau padėkoti. Davė stebuklingą spalvotą kankorėžį, kuris padės išpildyti keturis tavo norus.”

Aš labai apsidžiaugiau ir pradėjau galvoti apie savo norus. Kadangi aš turiu broliuką, mamą ir tėtį, pagalvojau, kad mes esame keturi ir kiekvienas tikriausiai turime po vieną norą. Taigi, aš leidau visiems pagalvoti. Mano noras buvo, kad kartais snigtų saldainiais. Broliuko noras buvo, kad Kalėdos būtų kiekvieną mėnesį. Tėčio noras buvo, kad jo mašina skraidytų. Mamos noras buvo turėti robotą, kuris padėtų namie.

Su kankorėžio pagalba, visų norai išsipildė. Po to aš nuėjau ir padėkojau senai pušiai. Aš ir dabar turiu tą kankorėžį ir tikiu, kad jis vėl kada nors prakalbės.

Gintarė Kėrėžytė, 3 kl.

*Šv. Kazimiero lituan. mokykla
Los Angeles*

Stebuklinga lazdelė

Vieną dieną aš žaidžiau miške. Ten radau ilgą lazdelę. Pasinešiau lazdelę namo. Mano šuniukas vilkas pradėjo griaužti lazdelę. Staiga aš išgirdau, kad vilkas pradėjo kalbėti. Aš išsigandau. Aš klausiau, “Tu moki kalbėti?”. Vilkas atsakė, “Taip, aš moku.” Jis kalbėjo ir kalbėjo visą dieną.

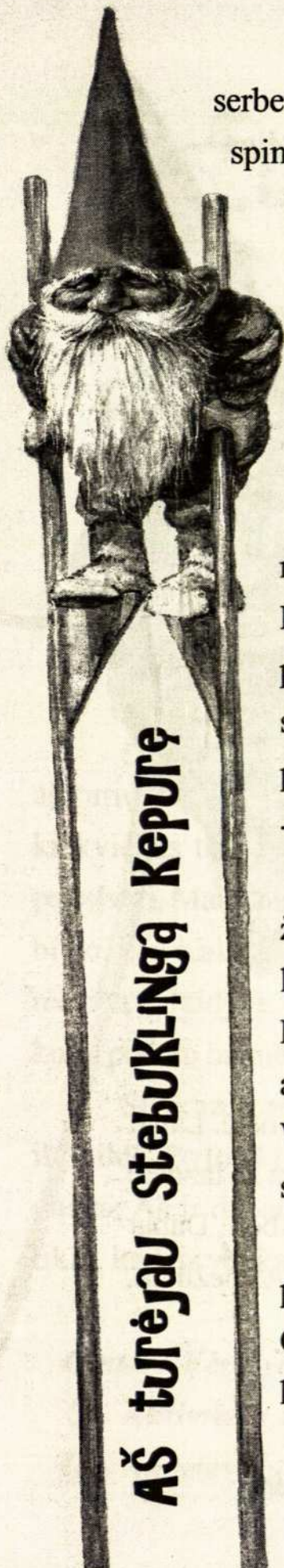
Sekančią dieną aš norėjau papasakoti draugams, kad mano šuniukas moka kalbėti. Niekas netikėjo. Atėjo mano draugai į namus. Aš liepiau Vilkui kalbėti. Vilkas pradėjo loti, bet nieko nesakė. Visi draugai juokėsi. Aš nežinojau, kodėl Vilkas nekalba. Tada aš atsiminiau, kad vakar Vilkas graužė lazdelę. Visur ieškojau tos lazdelės, bet niekur neradau. Aš pradėjau verkti. Mama klausė: “Kodėl tu verki?”. Sakiau, kad nerandu stebuklingos lazdelės.

Mama sakė, kad tą lazdelę tėtė gal netyčia išmetė. Labai pradėjau verkti. Staiga pamačiau, kad Vilkas atbėga su lazdele dantyse. Atėmiau lazdelę ir Vilkas vėl pradėjo kalbėti. Dabar visi vaikai pamatė, kad lazdelė tikrai stebuklinga! Aš nežinau, kas buvo toje lazdelėje, bet aš ją labai saugosiu!

*Mikas Giedraitis, 3 kl.
Žiburio lituan. mokykla
Detroit*

Grižta Dovilė namo iš mokyklos ir žiūri - kažkas po serbentų krūmu blizga. Pasilenkė arčiau - mėlyna kepurė su spindinčiu užrašu: "Pasimatuok mane."

Mergytė taip ir padarė. Ir prašneko kepurė žmogaus balsu: "Išpildysiu bet kuriuos tris tavo norus." Dovilės akys iš nuostabos išsiplėtė: "Noriu, noriu... 10 porcijų ledų!" Akimirksniu mergytės rankose atsirado ledų. Apsilaižydama Dovilytė valgė ir draugus vaišino. Antrasis noras - gražiausių suknelių pasaulyje! Tik spėjo pagalvot, pamatė dėvinti ilgą mėlyną blizgančią suknelę su baltom mažom gėlytėm. Begalvojant apie trečią norą, viltingai ištare: "Labai pasiilgau Babytės ir Bočelio." Ji taip vadino savo senelius, gyvenančius Žemaitijoje. Nesitikėjo, kad jos pats didžiausias noras gali išsipildyti. Jie Lietuvoje, o ji - Amerikoje.

Septynias dienas mergaitė nesulaukė jokio ženkle. Pagaliau gauna laišką: bočeliai po 9 dienų lankysis jos namuose. Džiaugsmui nebuvo galo. Mergaitė svajojo apie susitikimą, kaip ji pasakos jiems apie mokyklą, draugus. Drauge žais, skaitys pasakas. Viskas bus taip, kaip buvo vasarą, kai ji su mamyte ir sesute lankėsi Lietuvoje.

Pagaliau, atėjus lauktai dienai, Dovilė norėjo bočeliams parodyti stebuklingą kepurę. Deja, jos niekur nerado. O ir gerai, nes pats didžiausias noras išsipildė, tik gaila, kad ji nespėjo padėkoti.

*Dovilė Malinauskaitė, 3 kl.
Atgimimo lituan. mokykla
New Britain, Connecticut*

Stebuklingas švilpukas

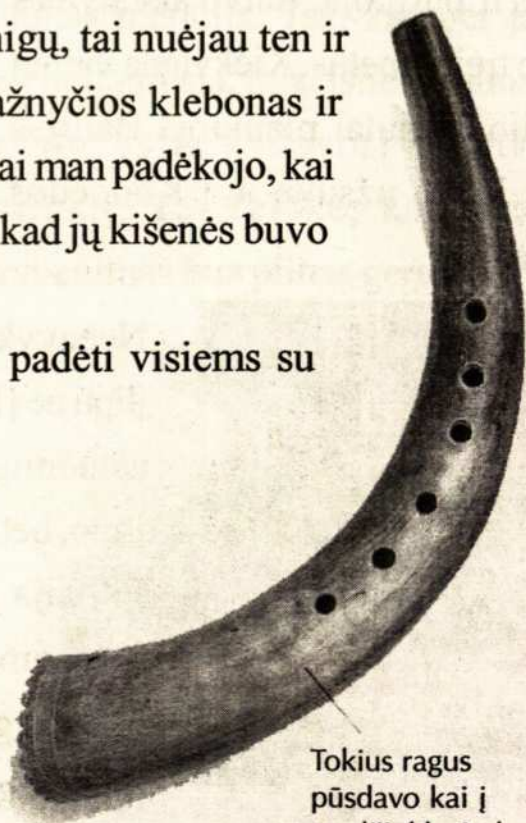
Čia ne švilpukas, o
škotiškas dūdmaišis.

Vieną dieną aš ėjau namo iš mokyklos ir radau sidabrinę dėžutę prie seno namo. Dėžutėje buvo mažas švilpukas. Tą dieną buvo mano mamos gimtadienis ir aš neturėjau užtektinai pinigų jai nupirkti dovanos. Kai aš papūčiau švilpuką, daug pinigų iškrito iš dangaus. Staiga turėjau užtektinai pinigų nupirkti jai dovaną.

Kai grįžau namo, padėjau savo knygas ant savo stalo ir buvau pasiruošęs pradėti pamokas. Nutariau dar kartą švilpuką papūsti. Papūčiau ir pasižiūrėjau savo pamokas, jos jau buvo teisingai užbaigtos. Čia tikrai buvo stebuklingas švilpukas.

Tada aš nutariau, kad su stebuklingu švilpuku aš galėčiau daug gero padaryti pasaulyje. Mūsų bažnyčiai ir lituanistinei mokyklai reikėjo pinigų, tai nuėjau ten ir papūčiau stebuklingą švilpuką. Bažnyčios klebonas ir lituanistinės mokyklos direktorė labai man padėkojo, kai tiek daug pinigų iškrito iš dangaus, kad jų kišenės buvo pilnos.

Nuo tos dienos aš nutariau padėti visiems su savo stebuklingu švilpuku.

Tokius ragus
pūsdavo kai į
medžioklę jodavo.

Aleksandras Kučas
V. Krėvės lituan. mokykla
Philadelphia

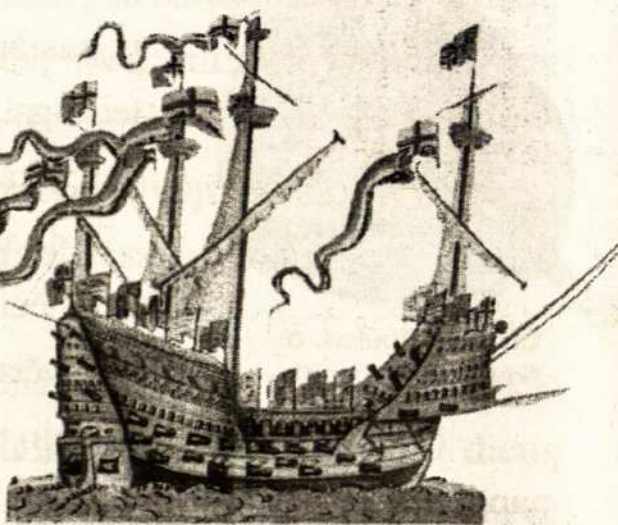

Daug pasaulio įdomybių
Nori sužinot vaikai,
Jas visas Žiniukas žino
Ir užrašo tau tikslai.
Nori būti Žiniuku,
Tai skaityki iš pradžių...

AR ŽINAI?

“Skibladner II” – taip vadinasi senovinis burlaivis. Jo šeimininkai – Danijos skautai. Laivui jau beveik šimtas metų. Patys moksleiviai skautai padėjo jį atstatyti. Patys ir buriuoja. Laivo atstatymas truko trejus metus. Kiekvieną vasarą Danijos skautai plaukioja Baltijos jūra. Buvo užsukę ir į Klaipėdos uostą.

Taip atrodė senoviniai burlaiviai

Čikagos dangoraižiai

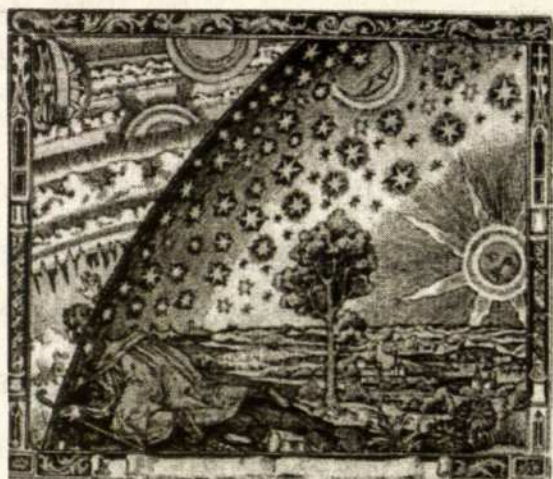
Nepavyko prancūzui alpinistui, bandžiusiam įlipti ne į kalną, o į labai aukštą – keturiasdešimt aštuonių aukštų – pastatą Niujorke. Įlipti jis įlipo, bet negavo nei prizo, nei apdovanojimo. Policija jam uždėjo antrankius. Alpinistas kaltinamas tuo, kad lipdamas kėlė pavojų kitų žmonių gyvybėms. Žygio metu policija bandė jį draugiškai perspėti. Bet... Prancūzas alpinistas teisinosi nemokąs angliškai.

Rusijos miesto Sankt Peterburg labai gražus senamiestis. Bet jo statytojas, caras Petras Pirmasis, vietą parinko labai netikusią. Stiprūs vėjai gena bangas nuo Suomių įlankos miesto link. Vanduo tvenkiasi Neva upėje. Per visą miesto istoriją Sankt Peterburg jau buvo beveik trys šimtai potvynių. Kartais per vienus metus net trys.

Taip atrodo rusiška bažnyčia (cerkvė).

Labai seniai visi galvojo, kad mėnulis, saulė ir visos žvaigždės prikabintos prie dangaus skliauto.

Mėnulis negali netraukti mūsų žvilgsnio. Senovėje žmonės tikėjo: jei naktį apie dvyliktą valandą išėjęs žiūrėsi tiesiai į mėnulį ir pagalvosi ką nors, tai tas naktį tau ir prisispnuos. Galvojant visada reikia persižegnoti. Ypač stebuklingu buvo laikomas jaunas mėnulis. Tas, kas per jauną mėnulį gimsta, ilgai išlieka jaunas. O vestuves taikydavosi rengti per pilnatį. Tai reiškė, kad šeimos gyvenimas bus pilnas gerumo.

Pirmąją apysaką Lietuvos vaikams apie 1846 metus parengė Simonas Daukantas. Ji vadinosi “Rubinaičio Peliūzės gyvenimas”. Rankraštis knyga tapo tik po pusantro šimto metų. Rubinaitis Peliūzė daug keliavo po pasaulį. Iš džiaugsmo verkė grįžęs į tėvynę – į Palangą.

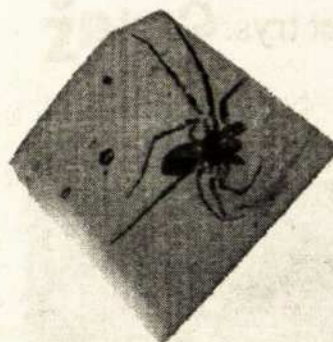

Nuo seno norėta įspėti gintaro kilnę. Senovės romėnai teigė, kad gintaras – tai saulės spinduliai, jūros vandenyje virtę akmeniu. Vadindavo jį šiaurės auksu. Tikėjo, kad gintaras apsaugo žmogų nuo beprotybės, kitų ligų.

Tikras gintaras tėra tik Baltijos jūroje. (Ap)ginti ir (už)tarti – štai iš kokių žodžių atsirado jo vardas. O pats gintaras atsirado iš sākų per neįsivaizduojamai ilgą 45 milijonų metų laiką.

Gražiausias lietuvių papuošalas gintaro karoliai

Kai gintaras tebuvo tik sakai į juos įklimpdavo maži vabalėliai. Taip ir liko jie užkonservuoti gintare.

Paparčiai auga ne tik miškuose, bet ir auginami soduose.

Kas žaliuoja žiemą vasarą? Ne tik eglė, ne tik pušis. Žaliuoja ir papartis, labai ištvermingas augalas. Tai vienas seniausių žemės augalų, šauniai atlaikęs kitų, vėliau atsiradusių plitimą. Ypatingas paparčio ir saulės ryšys: lapai išsidėstę taip, kad nei vienas saulės spindulėlis nepraslystų pro šalį. Papartyno amžius gali būti net aštuoni šimtai metų. Neėda jo gyvuliai.

Neauga šalia jo, bandydami užimti vietą, kiti augalai. Vienintelis priešas yra žmogus, kuriam nuolat rūpi skinti, rauti ir tempti į namus.

Kada ANTARKTIDOJE augo MIŠKAI?

Š i a n d i e n
Antarktida pelnytai
vadinama ledynų
žemynu. Tačiau prieš 50
milijonų metų ji visa
buvo apaugusi...tropikų
džiunglėmis. Tai įrodo
akmens anglis, iškasta iš
po ledų sluoksnio. O
anglis, mokslininkų

Labai keista, kad Antarktidoje - ledo krašte gyvena gyvūnai. Pabandyk piešinyje surasti: pingvinus, jūrų dramblius ir albatrosus.

nuomone, susidarė iš tropinių augalų medienos. Be to, šeštajame žemyne paleontologai rado senovinių palmių ir milžiniškų asiūklių, tolimų kedro ir kipariso giminaičių, liekanų. Neseniai tyrinėtojai aptiko nepaprastai įdomų dalyką – suakmenėjusių klevų, bukų ir kitų plačialapių augalų, ir dabar augančių vidutinio klimato zonoje kamienų. Tai įrodo, kad atšalimas Antarktidoje vyko pamažu, todėl keitėsi ir augalų pasaulis.

Kiek SPYGLIŲ turi EŽIUKAS?

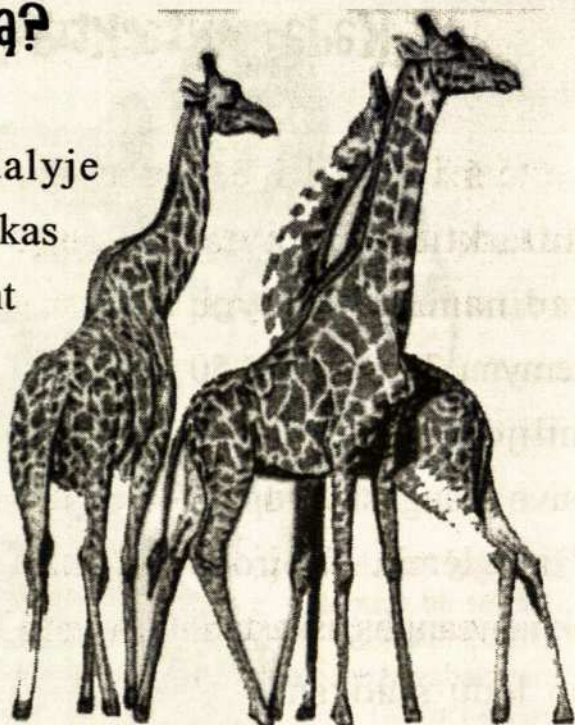
Jei manote, kad aštrūs ežio spygliukai reikalingi tik apsiginti, klystate. Gyvūnėliui jie ir savotiška “bagažinė” – ant spyglių gerai laikosi grybai ir kitos miško gėrybės, ežio kruopščiai susikraunamos ant nugaros, taip pat sausi lapai, iš kurių jis meistraujasi guolį.

O kiek spygliukų turi ežys, neseniai suskaičiavo prancūzų zoologai. Pasirodo, europietiškas ežys “apsiginklavęs” maždaug 16 tūkstančių aštrių adatėlių!

Kas Nupiešė Žirafą?

Pietvakarinėje Sacharos dalyje prancūzų mokslininkai aptiko kol kas nežinomos civilizacijos pėdsakus. Ant siauros uolos sienos jie išvydo per visą įkalnę nupieštą 11 metrų ilgio žirafą. Piešinys, iškaltas akmeniniais įrankiais, stebina tikroviškumu, nė viena detalė nepraleista, nupiešti netgi maži rageliai. Radinio amžius – 9 tūkstančiai metų!

Mokslininkų manymu, to meto Afrikoje egzistavo mokslui nežinoma, labai išsivysčiusi civilizacija. Jos dailininkai keliais tūkstančiais metų aplenkė kolegas iš Europos ir Azijos. Kas buvo toji paslaptinga tauta, dar reikės sužinoti. O gal tai atlantai?

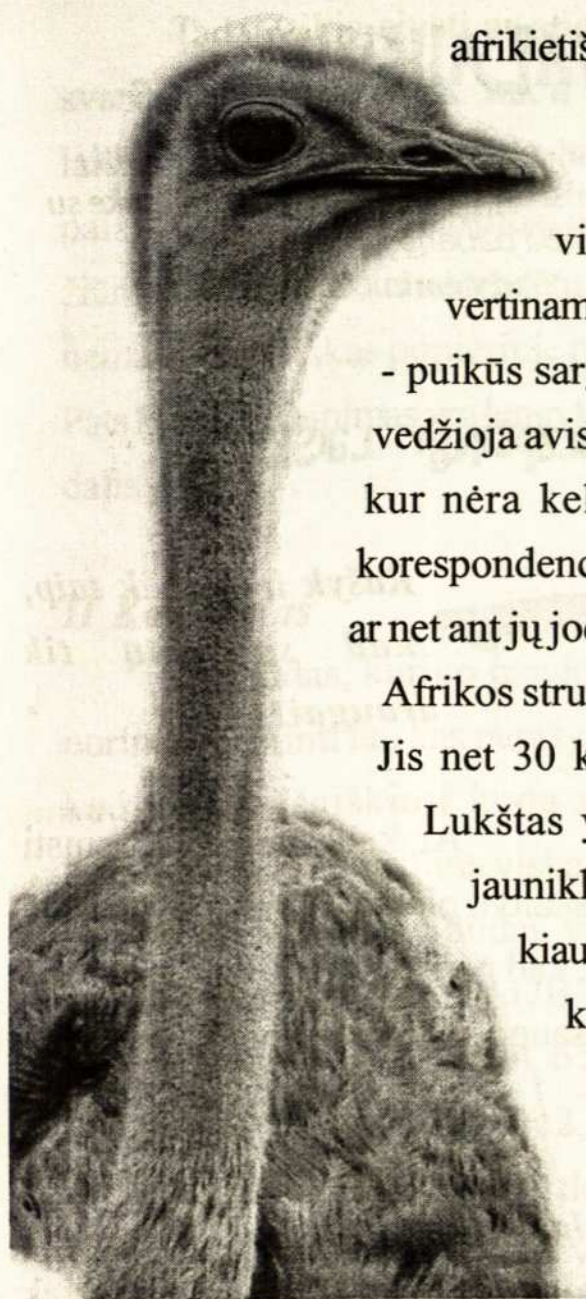
AFRIKOS STRUTIS NAGLIS ŠYVIS

Kadaise stručiai buvo paplitę visoje žemėje. Dar ir dabar skirtingas jų rūšis galima sutikti Afrikoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje. Stručiai – didžiausi mūsų planetos paukščiai. Jie puikiai bėgioja, bet neskraido. Mieste strutis automobilį be vargo pralenktų. Tarp šių paukščių rūšių visų didžiausias

Palyginkite kaip skiriasi dydžiu vištos kiaušinis, stručio kiaušinis ir mažas strutis.

afrikietiškas. Jis žmogaus buvo prijaukintas dar praėjusiame amžiuje.

Dabar Afrikos stručių fermų visame pasaulyje yra tūkstančiai. Jie vertinami už savo plunksnas ir mėsą. Stručiai - puikūs sargai ir piemenys. Stepėse jie akylai vedžioja avis. Afrikoje, Botsvanoje, dar ir dabar, kur nėra kelių, šie paukščiai perneša pašto korespondenciją. Juos galima įkinkyti į vežimėlį ar net ant jų jodinėti!

Afrikos stručio kiaušinis sveria apie du svarus. Jis net 30 kartų didesnis už vištos kiaušinį.

Lukštas ypač tvirtas ir storas. Prasikalus jaunikiams būtina padėti jiems išlįsti iš kiaušinio. Jauni stručiukai būna dryžuoti

kaip šerniukai. Jų kūnelį dengia ne plunksnos, o panašūs į šluotą šiurkštoki šereliai. Stručiukus taip ir norisi pravardžiuoti "ežiukais".

Tačiau mažyliai labai greitai auga ir savaitės amžiaus jau siekia žmogaus

kelius! Lesa jie viską – morkas, dobilus, burokus, kruopas, virtą vištos kiaušinį, net pabando marškinių rankovės, ar skanu. Tačiau ypač mėgsta kopūstus.

Stručiams būtina duoti ryte gana stambių akmenukų. Skrandyje žvyras ne tik maistą smulkina – akmenukai organizme perdirbami ir tampa kiaušinio lukšto dalimi. Afrikos strutis užauga per devynis mėnesius, tačiau tik po trejų metų šių paukščių patelės pradeda dėti kiaušinius. Užauga Afrikos strutis iki dviejų metų ir gyvena ne vieną dešimtį metų.

LAISVALAIKIUI

Prasideda vasara - atostogų metas. Nereikės eiti į mokyklą iki rudens. Geriausias laikas žaisti lauke su kamuoliu arba pabandyti šiuos įdomius užsiėmimus

PASLAPTINGI LAIŠKAI

Rašyk ir kalbėk taip, kad suprastų tik draugai!

Ar kada nors teko siųsti raštelį su svarbia žinute, kurios nevalia skaityti niekam kitam, tik gavėjui? Ką nors labai svarbaus, kai nenorėtum, kad perskaitytų niekas kitas? Jei taip, čia rasi keletą patarimų, kaip apsisaugoti. Sužinosi porą būdų, kaip rašyti slapta kalba.

I Citrinų sultys – “nematomas rašalas”

Šis metodas žinomas labai seniai, gal tik buvo naudotos kiek kitokios priemonės. Čia svarbiausia – rašyti “nematomu rašalu”, kad nesimatytų, jog ant popieriaus kas nors parašyta. Aišku, jei žinai kaip skaityti, tai ir perskaitysi. Yra keletas “nematomų rašalų”, kuriuos galima naudoti, bet paprasčiausias turbūt yra citrinos sulčių koncentratas arba išspaustos citrinos sultys.

Paimk paprasto balto popieriaus, mažą indelį citrinos sulčių ir nedidelį buką ploną pagaliuką, teptuką ar panašiai. Padažyk pagaliuką į sultis ir rašyk. Žiūrėk, kad pagaliukas visą laiką būtų šlapias. Gali būti sunku suprasti kurioje vietoje popieriuje rašai ir kaip atrodo tai, ką jau parašei – juk nieko nesimato! Bet truputį pasitreniravus seksis puikiai.

Tada reikia siųsti ar atiduoti laiškėlį gavėjui. Ir dabar ateina svarbiausias momentas. Juk ir tas, kuris laišką gavo turi žinoti, kaip laišką skaityti, kitaip viskas beprasmiška. Uždek žvakę ir atsargiai palaikyk laišką virš liepsnos, patraukyk pirmyn atgal, kad išiltų. Tik žiūrėk, kad popierius nepradėtų degti. Jei viskas bus teisingai padaryta nematomas laiškas popieriuje pasirodys aiškiomis rudomis raidėmis. Pats laiško ryškinimas yra lengviausia ir smagiausia tokio susirašinėjimo dalis.

II Kodavimas

Tai būdas, kuriuo naudojamosi jau keli tūkstančiai metų, kai norima įslaptinti tai, kas parašyta. Užkoduoti galima labai sudėtingai, kad norint išaiškinti kodą reikėtų pasitelkti supersudėtingus kompiuterius, bet galima viską padaryti ir paprasčiau.

Paprasčiausias būdas yra kiekvieną abėcėlės raidę pakeisti skaičiumi, pavyzdžiui, A – 1, B – 2, C – 3 ir taip toliau. Žodis “draugas” bus užrašytas 62312711124, o žodis “gėlė” – 119189. Sunkiausia yra žinoti, ar, sakykim, 12 yra 12, ar 1 ir 2. Čia reikia susitarti, kokius ženklus (taškelius, kablelius) dėti tarp “raidžių”.

Kitas kodavimo būdas yra perkelti kiekvieną raidę abėcėlėje, sakykim, trim vietom į priekį, tada vietoj A rašysime C, o vietoj F bus I. Tada reikia nepamiršti, kad Ž taps B, o Z – A. Tokiu būdu dviratis bus rašomas ĖAJTCŪJU.

Kaip supranti, galima pačiam sugalvoti daugybę kodų ir taisyklių. Tik reikia, kad jas žinotų visi, kas slapto raštu naudosis. Ir svarbu greitai viską pakeisti, jei slaptoji kalba būtų iššifruota. Geriausia turėti paruošus iš anksto keletą būdų.

Sėkmės rašant paslaptinius laiškus! Galite išbandyti jau šios vasaros stovyklose, o skautams net ir žvakės nereikės ieškoti, laiškus ryškinti jie gali prie skautiškų laužų.

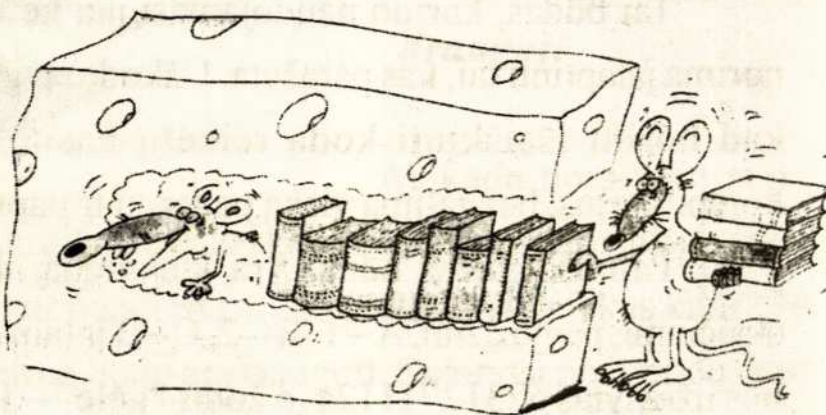
Juokų maišelis

Buvo maišelis pilnas juokų
Išbiro, išlakstė – po vieną, po du.
Pasislėpė jie po "Eglutės" šakelėm,
Bus linksma skaityti vaikams ir tėveliams.

- Mama, mūsų mokytoja niekada nematė
arklio!
- Na jau!
- Tikrai! Aš nupiešiau arklių, o jinai ilgai žiūrėjo
į piešinį ir klausia: „O kas čia
toks?“.

- Tau patinka eiti į
mokyklą?
- Taip! Ir iš
mokyklos eiti
patinka. Tik
valandos tarp tų ėjimų
pačios bjauriausios!

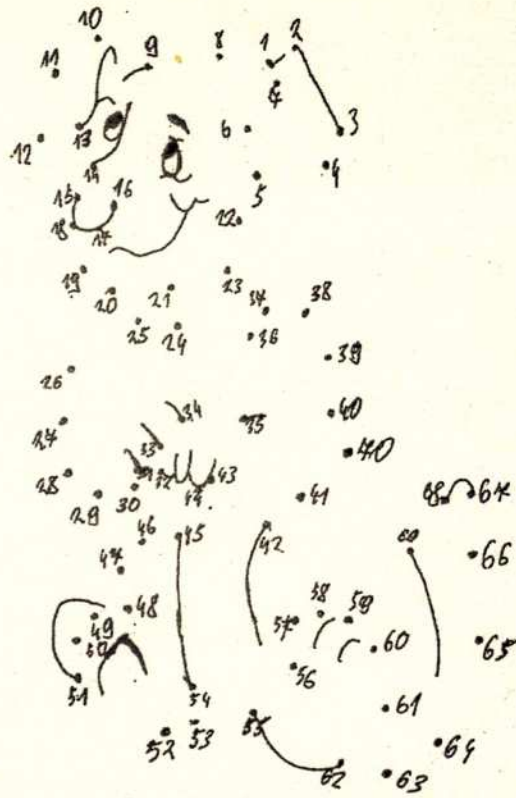

Mokytoja kamantinėja pirmaklasį:

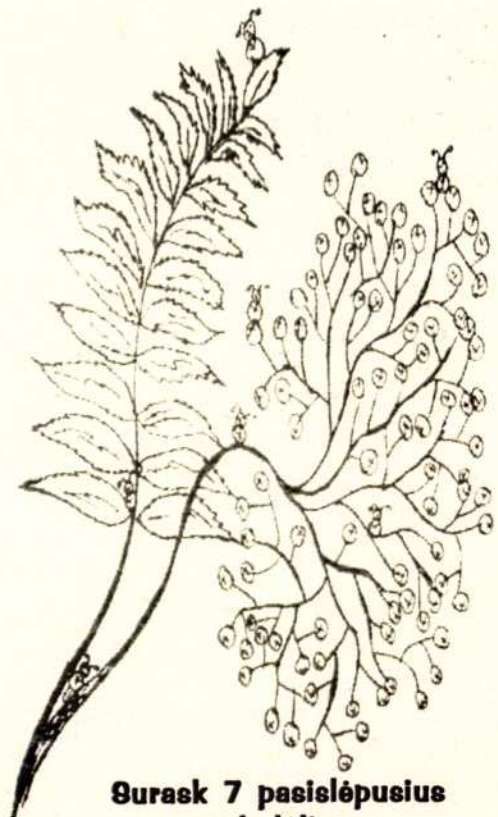
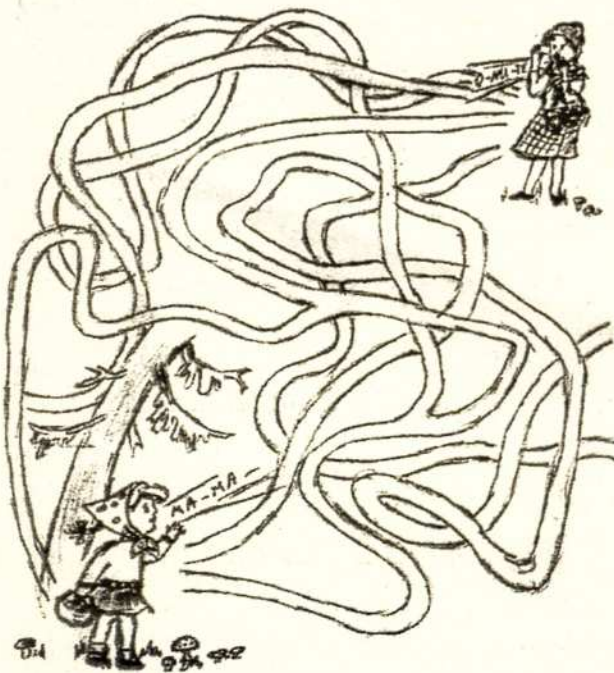
- Iš ko pasiūtas tavo švarkas?
- Iš medžiagos.
- Teisingai. O medžiaga iš ko
padaryta?
- Iš vilnos.
- Šaunuolis! O iš kur mes gauname
vilną?
- Iš avių.
- Puiku! Taigi dabar pasakyk, kam tu
turi būti dėkingas už savo švarką?
- Tėveliui!

Sujunk taškus

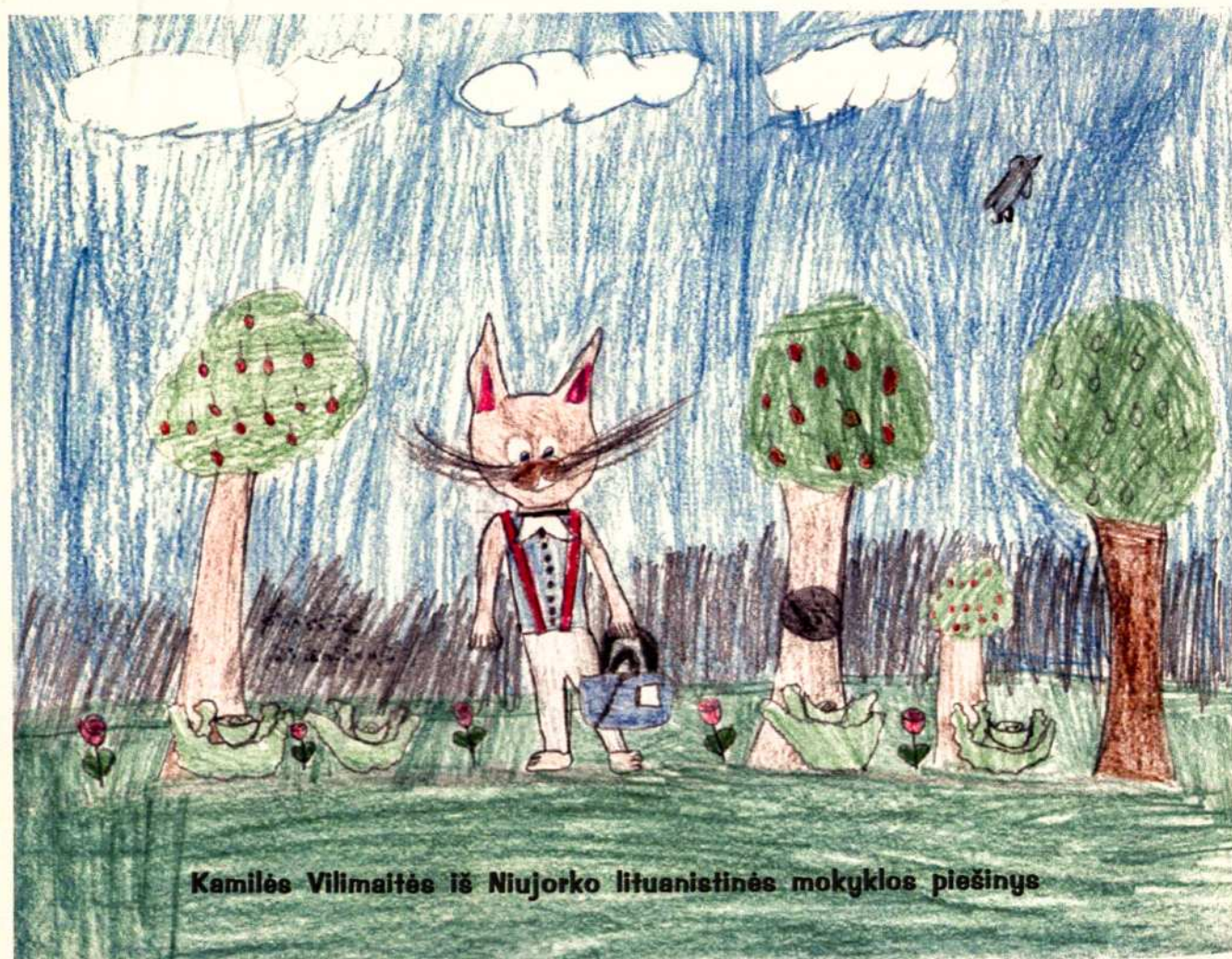

Padėk Onutei rati kelią pas mamytę

Surask 7 pasislėpusius vabalėlius

Kamilės Vilimaitės iš Niujorko liuanistinės mokyklos piešinys

EGLUTĖ

8812 W. 103 rd. St., Palos Hills, IL. Tel. 708-430-1911